

בס"ד. ש"פ דברים, שבת חזון, תשל"ה*.

ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה¹, ומבאר כ"ק אדמו"ר הזקן² וכ"ק אדמו"ר הצ"צ³ (ורבותינו נשיאינו שלאח"ז), דציון קאי על בחי' פנימיות הלב. ונקי' ציון לשון סימן, כי בחי' פנימיות הלב היא ציון וסימן ללמעלה. ובבחי' זו אא"פ להיות שבי' ח"ו, רק שהיא צריכה לפדי' בלבד, והפדי' היא במשפט היינו תורה, כתרגומו ע"פ כמשפט הראשון⁴ כהלכתא קדמיתא. ושבי' הם כחות הגלויים של הנשמה שבבחי' התלבשות בגוף, בחי' רגל שבנשמה, שהם בבחי' שבי' ממש, ופדייתם מן השבי' היא בצדקה דוקא, שהוא מעשה המצוות, כמשנת"ל (בד"ה ציון במשפט⁵) בארוכה.

יב) והנה לפי פירוש זה, ציון במשפט תפדה (פדי' שע"י תורה) הוא למעלה מושבי' בצדקה (פדי' שע"י מצוות), וע"פ משנת"ל בכ"מ שתורה היא למעלה ממצוות. אמנם ברשימות הצ"צ לנ"ך⁶ עה"פ ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה, מביא פירוש, שושבי' הו"ע לאתבא צדיקייא בתיובתא. דציון קאי על צדיקים⁷, ושבי' דציון הו"ע לאתבא צדיקייא בתיובתא⁸, ופדיית הצדיקים היא ע"י התורה, משא"כ לאתבא צדיקייא בתיובתא נעשה ע"י צדקה דוקא. ולפי פירוש זה ושבי' בצדקה הוא למעלה מציון במשפט תפדה, ולא עוד אלא שהוא עילוי שלא בערך. וכמובן גם מזה שלאתבא צדיקייא בתיובתא הוא ע"י משיח דוקא, וכמאמר⁹ משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא, שדרגת נשמת משיח היא באין ערוך מדרגות שאר הנשמות, וכידוע בכתבי האריז"ל¹⁰, שדרגת הנשמה שזכו אלי' גדולי ישראל שעד משיח היא רק בהבחינות נרנ"ח, ואדם הראשון זכה לחי', משא"כ משיח יזכה ליחידה, יחידה הכללית של כלל

* המאמר הוא המשך למאמר שלפניו ויצאו לאור בשעתו בקונטרס אחד, "יום השלישי שהוכפל בו כי טוב, ד' מנ"א ה'תשל"ה".

(1) ישע"י א, כז.

(2) לקו"ת ר"פ דברים.

(3) אוה"ת דברים ע' לה. ד"ה ציון במשפט תפדה (קה"ת תשט"ו. תשל" — ע' 14. אוה"ת דברים ח"ו ע' ב'קעט).

(4) וישב מ, יג — כן הוא בלקו"ת (כבדפוסים הראשונים וכו' דהתרגום — ולא "קדמאה").

(5) דער"ח מנ"א, תשל"ה (לעיל ע' קכה ואילך).

(6) ע' צו.

(7) "כי ציון בחשבון יוסף שהוא בחי' צ"ע" (אוה"ת נ"ך שם. וכ"ה גם באוה"ת דברים ריש ע' לב (בהגהות הצ"צ לד"ה ציון שבלקו"ת שם)).

(8) בפירוש הראשון שבאוה"ת נ"ך שם (וכ"ה גם באוה"ת דברים שם) מפרש "ושבי' הם בעלי תשובה", בעלי תשובה סתם; אבל לפירוש השני — "ושבי'" היינו מעלה נוספת בציון (שלפנ"ז) בצדיקים, לאתבא צדיקייא בתיובתא.

(9) הובא בלקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב. וראה זח"ג קנג, ב.

(10) ד"ה וידבר אלקים אכה"ד תרצ"ט (השני) בשם הרמ"ז. וראה ל"ת (להאריז"ל) בראשית עה"פ ויתהלך חנוך. לקו"ת צו (ח, ב ואילך). שם סוף שה"ש. וש"נ.

ישראל. והרי העילוי דבחי' יחידה על הבחינות נרנ"ח הוא עילוי שבאין ערוך. וכמובן גם מזה שנקראת יחידה מלשון יחיד, שתואר זה מורה אשר אין לה ערך להבחינות דנרנ"ח. וכידוע¹¹ ההפרש בין יחיד לאחד, דאחד מורה שיש לו ערך לעוד דבר [דהגם שהתואר אחד אינו כהתואר ראשון, שראשון מכריח שיש שני, משא"כ אחד הרי יש אחד ואין שני גו' לו¹², מ"מ, מזה גופא שצריך לומר ואין שני הרי מוכח שאפשר שיהי' שני לו, בערך לו כו'], משא"כ התואר יחיד, הרי זה גופא מורה שאין שני לו. ומזה מובן גדול העילוי דלאתבא צדיקייא בתיובתא, מכיון שזהו אחד הענינים שיתחדשו ע"י משיח דוקא, בחי' יחידה.

(ג) והנה פירוש זה שבחי' ושבי' בצדקה היא למעלה מבחי' ציון במשפט תפדה הוא בהתאם עם הפירוש שבלקו"ת ובס' הליקוטים להאריז"ל¹³ עה"פ ציון במשפט תפדה [אלא ששם מבאר ב' הבחינות בדרגא תחתונה], דציון היא נקודת ציון יסוד שבנוקבא ולפי שהוא חלול והאורות מתגלים שם שם הוא אחיזת החיצונים ולכן אמר שבמשפט כו' גורמין שתפדה ודוחין משם החיצונים, אבל עדיין אין כ"ז רק כדי שלא יתאחזו בה לבד ותהי' ניכרת שם במקומה ולא תעלה עדיין למקומה הראשון ותצא מביניהם מכל וכל. אבל כדי להוציא' מביניהם ולהעלותה ולהשיבה למקומה הראשון צריך שיעשו כו' צדקה כו' וזהו ושבי' בצדקה להשיבה למקומה צריך צדקה ובזכות הצדקה תשוב למקומה הראשון. הרי שושבי' בצדקה הוא למעלה מציון במשפט תפדה. וכן מובן גם בפשטות, כמש"כ שם, דמשפט (הגם דמשפט איהו רחמי¹⁴) ענינו הוא כפי שורת הדין, משא"כ צדקה הוא לפנים משורת הדין.

(ד) והנה מבואר במ"א¹⁵ שפירושים שהם בכתוב אחד שייכים זל"ז, ומזה מובן, אשר הפירוש דושבי' בצדקה הוא למטה מציון במשפט תפדה יש לו שייכות עם הפירוש שושבי' בצדקה הוא למעלה מציון במשפט תפדה (והוא ע"ד הידוע¹⁶ בענין חותם המתהפך). והענין הוא, הנה ידוע¹⁷ שמרז"ל¹⁸ תלמוד גדול הוא עכשיו, אבל בימות המשיח יהי' מעשה גדול. והנה תלמוד ומעשה הם בדוגמת צומח ודומם, ולעתיד יהי' מעשה גדול, כי אז תגלה מעלת הדומם. והוא ע"ד המבואר¹⁹ ע"פ ויגש אליו יהודה בענין ההפרש בין משכן לביהמ"ק [שענין זה יש לו שייכות מיוחדת לשבת חזון, וכמ"ש הר"ה מפאריטש²⁰: ויתבאר עומק ענין זה (שבשבת

11 ראה תו"א נה, ב. ובכ"מ. וראה גם לקו"ת בלק ע, א. ואמ"ב שער הק"ש פ"ח (ובלקו"ת שם ואמ"ב שם מובא זה לענין יחידה).

12 קהלת ד, ח.

13 מאמר זה נאמר ביום ד' מנ"א — ערב יום ההילולא של האריז"ל.

14 הקדמת תקו"ז — פתח אלי.

15 ראה לקו"ש ח"ג ע' 782. ועוד.

16 אגה"ק ס"ך (קלא, א). לקו"ת עקב יז, ג וש"נ למ"ח. וראה גם ד"ה שימני כחותם (בלקו"ת שה"ש, סדור שער התפלין, אמ"ב שם). אוה"ת ר"פ ויגש.

17 אוה"ת שם. ד"ה ועבדי דוד תרצ"ט (סה"מ תרצ"ט ע' 193).

18 קדושין מ, ב. וש"נ.

19 תו"א ר"פ ויגש. תו"ח ואוה"ת שם. ועוד.

20 נעתק ברשימות הצ"צ לאיכה ע' 45 בשוה"ג.

חזון מראין לכאור"א המקדש דלעתיד) עם המבואר במ"א בענין ויגש אליו יהודה, קורות בתינו כו']. שהמשכן הי' עצי שטים, ארזים, צומח, משא"כ ביהמ"ק הי' מאבנים ועפר דוקא (ואסור לעשות בו עץ בולט כו' כמ"ש²¹ לא תטע לך אשרה כל עץ). לפי שבביהמ"ק הי' גילוי מעלת הדומם. ועיקר גילוי מעלת הדומם הי' לע"ל (בביהמ"ק השלישי), שאז יתעלה יהודה (בחי' דומם) להיות למעלה מיוסף (בחי' צומח), וכמ"ש²² הנה אני לוקח את עץ יוסף גו' ונתתי אותם עליו את עץ יהודה גו' ועבדי דוד מלך עליהם גו' ודוד עבדי נשיא להם לעולם²³. דזהו ג"כ מה שלע"ל יהי' מעשה גדול, כי ענינו של דוד הוא מעשה²⁴, וכמבואר במ"א²⁵ בענין ההפרש שבין דוד ליהונתן (מל' ויסוד ע"ד יודא ויוסף) בן שאול, דיהונתן בן שאול הו"ע תלמוד (עבודתו ע"פ טו"ד משא"כ שמוע מזבח טוב (קב"ע דדוד) ונאמר שאול מרחובות הנהר, דרחובות הנהר הו"ע הבנה והשגה, תלמוד) ודוד הוא בחי' מעשה. ונאמר עד דוד הגדיל.

טו) **והנה** הגם שעכשיו תלמוד גדול, מ"מ יש כמה ענינים (גם עכשיו) שבהם מעלה למעשה על התלמוד. וכמו מה שמבטלין ת"ת מפני מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים²⁶. ותוכן אגה"ק ד"ה איהו וחייהי [שכתבה כ"ק אדמו"ר הזקן בכפר פייענא בימים שלפני הסתלקותו²⁷] ה"ה בהמעלה דמצוות מעשיות. וטעם הדבר שגם עכשיו מדגישים מעלת המעשה י"ל שהוא לפי שכל הגילויים דלעתיד תלויים במעשינו ועבודתנו כל משך זמן הגלות²⁸, ומכיון שלעתיד יהי' מעשה גדול, לכן גם עכשיו מדגישים מעלת המעשה, כי עי"ז יהי' הגילוי דלעתיד שאז יהי' מעשה גדול. וע"ד המבואר באגה"ק²⁹ שלא אמרו רז"ל ת"ת שקול כנגד גמ"ח אלא בימיהם משא"כ בעתים הללו בעקבות משיחא, עיקר עבודת ה' היא עבודת הצדקה.

טז) **ועפ"ז** יתאימו ב' הפירושים בושבי' בצדקה, שהפירוש שושבי' בצדקה הוא למטה מציון במשפט תפדה הוא ע"ד תלמוד גדול. אמנם מצד זה שלעתיד יהי' מעשה גדול [וענין זה ישנו גם עכשיו, כנ"ל], הנה מצד זה, ושבבי' בצדקה הוא למעלה מציון במשפט תפדה. וכמו שהוא בענין הצדקה, שמצד הענינים דלעתיד יש בה מעלה לגבי תורה כנ"ל, ע"ד"ז הוא גם בענין התשובה (ושבי'), שיש

(21) שופטים טז, כא. תמיד כח, ב. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ט. חינוך מצוה תצב.

(22) יחזקאל לו, יט. כד"כה.

(23) כן הוא בתו"ח ועוד, אבל בתו"א (מד, סע"א): קח כו' עד ועבדי דוד מלך עליהם. וצ"ע שזה כבר הי', משא"כ "נשיא להם לעולם".

(24) וכמש"נ יעש דוד שם. וראה אגה"ק ס"ה.

(25) ראה ל"ת וס' הלקוטים סוף ש"א. אוה"ת בראשית (יא ואילך), סוף המשך והחרים תרל"א. אוה"ת

שם ע' תתשמא. ועוד. וראה לקוטי לוי יצחק אגרות-קודש ע' רעו.

(26) מו"ק ט, סע"א ואילך. רמב"ם הל' ת"ת פ"ג ה"ד. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"גד. וראה ד"ה יביאו

לבוש מלכות (שבתו"א ושערי אורה) בתחילתו.

(27) סהמ"צ להצ"צ קע, א.

(28) תניא רפל"ז.

(29) סי' ט. וראה לעיל ס"ז.

בה מעלה לגבי תורה, וכמארז"ל³⁰ שאלו לתורה כו' שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו. אלא שמעלה זו שבתשובה היא באה לאחרי קדימת התורה, שלכן מקדים שאלו לתורה כו' [ועד"ז הוא גם בנוגע מה שמקדים שאלו לחכמה כו' שאלו לנבואה כו'], לפי שתחילה צ"ל הענין ד[חכמה נבואה ו]תורה, ומזה באים למעלת התשובה, שאמיתית ענין מעלת התשובה תגלה לעתיד, ומשיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא, ואמרו רז"ל שגאולה העתידה תהי' ע"י התשובה דוקא, דישראל עושין תשובה ומיד הן נגאלין³¹, בקרוב ממש.

30) יל"ש לתהלים כה (רמז תשב). ירושלמי מכות פ"ב ה"ו (אבל שם ליתא "שאלו לתורה כו"). וראה ווי העמודים (לבנו דהשל"ה) פכ"א ע' לא. ד"ה טוב וישר, תרס"ד (סה"מ תרס"ד (הוצאת תשנ"ד) ע' קא ואילך).

31) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.